

Europos regionų komiteto nuomonė dėl „Dirbtinio intelekto Europai“

(2019/C 168/03)

Pranešėjas	Jan TREI (EE/EPP), Vymcio savivaldybės tarybos narys
Pamatinis dokumentas	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Dirbtinis intelektas Europai“ COM(2018) 237 <i>final</i>

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina komunikatą „Dirbtinis intelektas Europai“ ir visapusiškai remia tikslą parengti bendrus veiksmus, skirtus skatinti investicijas, pasiruošti socialiniams ir ekonominiams pokyčiams, padidinti teisinį tikrumą dirbtinio intelekto operacijų srityje ir parengti etikos gaires; vis dėlto apgailestauja dėl to, kad konsultacijoms dėl šių gairių projekto Europos Komisija skyrė labai mažai laiko ⁽¹⁾;
2. pritaria Europos Komisijos nuomonei, kad dirbtinio intelekto atsiradimas lėmė didelio masto amžiaus pokyčius; pabrėžia, kad dirbtinis intelektas gali atlikti svarbų vaidmenį užtikrinamas, kad Europos Sąjunga taptų konkurencingesnė, įtraukesnė ir tvaresnė, taip prisidėdamas prie darnaus vystymosi tikslų (DVT) įgyvendinimo ir pagerindamas europiečių gyvenimo kokybę;
3. ragina ES pasinaudoti proga ir pasitelkus mašinas ir dirbtinį intelektą automatizuoti procedūras ir besikartojančias užduotis, nes taip jų bus atlikta daug daugiau ir gerokai greičiau, nei tai leistų žmogaus jėgos; kartu išpėja dėl grėsmės, kurią kelia neprižiūrimas mašinų mokymasis ir automatizuotas sprendimų priėmimas, kurie mažina žmogiškąją dimensiją ir žmonių suteikiamą pridėtinę vertę;
4. pabrėžia, kad šiuo metu dirbtinis intelektas skatina transformaciją Europos ekonomikoje ir visuomenėje (tokia raida tęsis), ir mano, kad reikalingas aiškus Europos dirbtinio intelekto pagrindas;
5. pritaria nuomonei, kad politikos formuotojai turi užtikrinti, kad būtų kuriama dirbtinio intelekto aplinka ir rengiamos dirbtinio intelekto ekosistemai skirtos etikos gairės; vis dėlto pažymi, kad Europos lygmeniu skubiai reikia pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų;
6. atkreipia dėmesį į bendras viešųjų (Europos, nacionalinių, regionų ir vietos) ir privačių subjektų pastangas iki 2020 m. ir vėliau palaipsniui didinti bendrą investicijų apimtį;
7. pabrėžia, kaip svarbu labiau susieti įvairias Europos Sąjungos politines priemones ir programas (įskaitant ESIF, Europos struktūrinius ir investicijų fondus, programas „Europos horizontas“, „Skaitmeninė Europa“ ir „Erasmus“) dirbtiniam intelektui skatinti;

⁽¹⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/draft-ethics-guidelines-trustworthy-ai>

8. mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijos ateityje turėtų padėti sudaryti sąlygas ir palankią aplinką, kad būtų daugiau investuojama į dirbtinį intelektą ir kad šias priemones reikia derinti su nacionalinėmis ir Europos strategijomis, siekiant įgalinti ES piliečius tiek kurti inovacijas, tiek jas taikyti;
9. pažymi, kad investicijos į dirbtinį intelektą turi vykti tuo pat metu pritaikant teisinę sistemą, apibrėžiant jo sąveiką su viešosiomis paslaugomis, nustatant, kokio požiūrio laikomasi reglamentuojant duomenų naudojimą ir dirbtinio intelekto naudojimą viešojoje erdvėje, ir mokant piliečius, darbuotojus, verslininkus, administracijos darbuotojus ir jaunąją kartą;
10. primena Talino deklaracijoje dėl e. valdžios ⁽²⁾ priimtus įsipareigojimus ir atkreipia dėmesį, kad e. valdžios srityje taikomas dirbtinis intelektas visoje ES gali gerinti viešųjų paslaugų veiksmingumą, skaidrumą ir galimybes jomis naudotis;
11. pabrėžia, kad svarbu didinti investicijas į mokslinius tyrimus, siekiant automatizuoti pramonę tam naudojant dirbtinį intelektą, ir gerokai padidinti našumą visuose Europos regionuose;
12. pažymi, kad dirbtinis intelektas ir su juo susijusios investicijos į pažangias inovacijas turi būti rimtai vertinamos aukščiausiu politiniu lygmeniu, kad būtų galima prisidėti prie Europos konkurencingumo ir europiečių gerovės didinimo;
13. vertina pastangas skatinti investicijas į dirbtinį intelektą tiek dabartiniu laikotarpiu, tiek ir pasiūlymuose dėl kitos daugiametės finansinės programos, tačiau reiškia susirūpinimą dėl to, kad pasiūlytos sumos nepakaks, kad būtų galima išspręsti būsimus uždavinius ir reaguoti į kitų pasaulio šalių strategijas;
14. apgailestauja, kad numatoma strategija valstybėms narėms nėra privaloma, nors dirbtinis intelektas yra labai svarbus ekonomikos augimui. Jei Europa iš tikrųjų nori naudoti dirbtinį intelektą, būtini realūs politiniai ir finansiniai įsipareigojimai įvairiais lygmenimis;
15. ypač pabrėžia, kad reikia labiau tarpusavyje susieti įvairias ES politines priemones ir programas (pavyzdžiui, ESIF, Europos struktūrinius ir investicijų fondus, programas „Europos horizontas“, „Skaitmeninė Europa“ ir „Erasmus“) dirbtiniam intelektui skatinti, todėl ragina numatyti aiškią viziją;
16. pabrėžia, kad būtina parengti lankstesnius mechanizmus įgyvendinti dirbtinį intelektą ir numatyti finansavimą susijusioms inovacijoms, nes šis sektorius sparčiai auga ir ilgos trukmės finansavimo mechanizmai nėra pakankamai lankstūs siekiant neatsilikti nuo pokyčių;
17. pritaria nuomonei, kad viešajam sektoriui ir viešojo intereso sritims itin svarbu sąveikumas ir kuo geresnis skaitmeninių pajėgumų naudojimas – tai pasakytina ir apie dirbtinį intelektą;
18. pažymi, kad komunikate daugiausia dėmesio skiriama bendroms (nacionalinio ir Europos) viešojo ir privačiojo sektorių pastangoms skatinti ES technologinius ir pramonės pajėgumus ir dirbtinio intelekto naudojimą visuose ekonomikos sektoriuose;
19. atkreipia dėmesį į tai, kad į numatomas priemones nebuvo įtrauktas vietos ir regionų lygmens viešasis sektorius, ir mano, kad negalima apeiti šių dviejų valdymo ir administravimo lygmenų, atliekančių svarbų vaidmenį investuojant į dirbtinį intelektą, skatinant investicijas ir dirbtinio intelekto ekosistemą savo teritorijose;

(2) Talino deklaracija dėl e. valdžios buvo pasirašyta Estijos pirmininkavimo ES Tarybai laikotarpiu 2017 m. spalio 6 d. vykusiame ministrų susitikime.

20. atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad pasitelkiant pažangiosios specializacijos strategijas reikia stiprinti tarpregioninį bendradarbiavimą. Tai reiškia regionų vidaus ir tarpusavio bendradarbiavimą, grindžiamą pramonės, mokslinių tyrimų ir inovacijų sričių atstovų bendradarbiavimo ir sprendimų priėmimo procesais, taip sudarant palankesnes sąlygas į paklausą orientuotoms inovacijoms ir bendriems sprendimams, kurie, be kita ko, atvertų kelią dirbtiniam intelektui ne tik viešajame, bet ir privačiame sektoriuje;
21. mano, kad kuriant regionų ekosistemas ir inovacijų centrus galima svariai prisidėti prie veiksmingų teritorinių sąsajų kūrimo ir paskatinti ES konkurencingumą ir sanglaudą;
22. pritaria minčiai sukurti įvairių suinteresuotųjų subjektų platformą – Europos dirbtinio intelekto aljansą, nagrinėjantį visus dirbtinio intelekto aspektus, ir atkreipia dėmesį į tai, kad į šį darbą taip pat reikia įtraukti regionų ir vietos suinteresuotuosius subjektus;
23. pritaria tam, kad būtų skatinamas Europos dirbtinio intelekto aljanso bendradarbiavimas su Europos Parlamentu, valstybėmis narėmis, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu ir Europos regionų komitetu;
24. palankiai vertina tai, kad planuojama remti bandymų ir eksperimentų infrastruktūros, prieinamos visų dydžių ir visų regionų įmonėms, sukūrimą;
25. remia pasiūlymą sukurti paklausa grindžiamą dirbtinio intelekto platformą, kuria naudotis padės skaitmeniniai inovacijų centrai;
26. mano, kad skaitmeninių inovacijų centrai gali atlikti lemiamą vaidmenį ugdant ir plėtojant skaitmeninius įgūdžius privačiame ir viešajame sektoriuose;
27. pažymi, kad Europos pramonės skaitmeninimo iniciatyvos tikslas – užtikrinti, kad iki 2020 m. kiekviename regione būtų skaitmeninių inovacijų centras. Tačiau jau egzistuojančiame tinkle daugelis regionų vis dar neturi savo atstovų;
28. ragina skubiai imtis priemonių atsižvelgiant į poreikius gerinti piliečių skaitmeninius įgūdžius ir žinias tiek viešajame, tiek ir privačiame sektoriuose, siekiant išvengti nelygybės tarp ES piliečių, regionų ir sektorių;
29. pabrėžia, jog būtina regionuose skatinti viešuosius bandomuosius projektus, siekiant populiarinti dirbtinio intelekto naudojimą ateities gyvenamojoje aplinkoje (įskaitant paklausa grindžiamą transportą, socialines paslaugas, pažangiuosius miestus ir pan.) ir sudaryti sąlygas, kad piliečiai priimtų dirbtinį intelektą ir jį naudotų savo reikmėms;
30. atkreipia dėmesį, kad dirbtinis intelektas gali remti tvarų augimą per masto ekonomiką ir pasitelkus naujas, dirbtiniu intelektu grindžiamas prekes, paslaugas ir inovacijas, iš tikrųjų sukuriama didžiulė pridėtinė vertė;
31. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms reikia numatyti darbuotojų perkvalifikavimo galimybes ir finansinius išteklius, kad būtų galima organizuoti perkvalifikavimą tose darbo vietose, kurias bus transformuotos arba kurias dirbtinis intelektas išstums;
32. pabrėžia, kad kitoje ES 2021–2027 m. daugiametėje finansinėje programoje daug finansinių išteklių turėtų būti skirta dirbtinio intelekto plėtojimui (įskaitant Skaitmeninės Europos programos 2021–2027 m. laikotarpį);
33. pabrėžia, kad miestų augimo, technologijų, infrastruktūros ir kapitalo poreikių sąsaja yra unikalus miestams ir regionams kylančių galimybių ir iššūkių rinkinys, skatinantis daugiapakopio valdymo ir investicijų į fizinę, skaitmeninę ir socialinę infrastruktūrą poreikį; pabrėžia, kad svarbu bendradarbiauti su privačiuoju sektoriumi siekiant užtikrinti, kad šios srities teisės aktai atitiktų savo paskirtį;

34. pabrėžia, kad dirbtinis intelektas nėra savitiksliis dalykas ir kad ateityje dirbtinį intelektą reikės pritaikyti prie e. valdžios ir viešųjų paslaugų;
35. mano, jog kuriant dirbtinį intelektą ypač svarbu užtikrinti privatumą ir asmens teises;
36. nurodo dirbtinio intelekto ir sąsajų su išplėstinės realybės (XR), VR, AR, 3D technologijomis ir robotika svarbą, nes tai bus naujas pasaulinio verslo, platformų ekonomikos ir mokymosi platformų pagrindas. Tai gali padėti užtikrinti vienodą prieigą prie įvairaus švietėjiško ir kultūrinio turinio ir kurti inovatyvias žinių perdavimo platformas, skirtas perkvalifikuoti darbuotojus;
37. pabrėžia, kad su dirbtiniu intelektu susijusių pajėgumų kūrimas yra pramonės ir viešojo sektoriaus skaitmeninę transformaciją skatinantis veiksnys;
38. pažymi, kad norint sėkmingai sukurti skaitmeninę Europą, Sąjungai visų pirma reikalingos skaitmeniniam amžiui pritaikytos darbo rinkos ir švietimo bei mokymo sistemos. Pažangios skaitmeninės technologijos, tokios kaip itin našios kompiuterinės sistemos, kibernetinis saugumas ir dirbtinis intelektas, dabar yra pakankamai brandžios, kad iš mokslinių tyrimų srities būtų Sąjungos lygmeniu perkeltos į diegimo, įgyvendinimo ir plėtros etapą.

2019 m. vasario 6 d., Briuselis

Europos regionų komiteto

pirmininkas

Karl-Heinz LAMBERTZ
